ב (ו) *[1]חַצַּד צְבִי (ז) יָשָׁן אוֹ סוּמָא, חַיָּב; חִגֵּר *אוֹ חוֹלֶה (ח) אוֹ זָקֵן, (ט) פָּטוּר: הגה הַמְשַׁשֶּׁה כֶּלֶב
ג אַחַר חַיָּה בְּשַׁבָּת, (י) *הָוֵי צִידָה (כלבו). וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֵף בְּחֹל אָסוּר לְצוּד בְּכֶלְבִים מִשּׁוּם (ג) (יא) מוֹשַׁב לְצִים (א"ז):
ד כֹּל שֶׁבְּמִינוֹ נָצוּד חַיָּב עָלָיו, (יב) *אֵין בְּמִינוֹ נָצוּד, פָּטוּר אֲבָל אָסוּר. (יג) הִלְכָּךְ, זְבוּבִים אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין

ג שם בברייתא ד שם בברייתא וחכמים, וכן כתב הרמב"ם בפרק י

בְּאֵר הֵיטֵב

ב אַחַר חַיָּה. כ"כ הַכָּל־בּוֹ. וז"ל הָרַמְבַּ"ם: הַמְשַׁלֵּחַ כְּלָבִים שִׁיצּוּדוּ צְבָאִים
ג וְכֵן הַצְּבִי מִפְּנֵי הַכֶּלֶב, וְהַיָּה הוּא רוֹדֵף אַחַר הַצְּבִי אוֹ שֶׁעָמַד בְּפָנָיו
ד וְהוּחִילוּ עַד שֶׁהִגִּיעַ הַכֶּלֶב וּתְפָשׂוּ, חַיָּב, וְה"ה בְּעוֹפוֹת, עכ"ל, מִשְּׁמַע דְּאִם
ה עֲשָׂה בְּעַצְמוֹ מַעֲשֶׂה פָּטוּר, וְהַכָּל־בּוֹ לְאִסּוּרָא בְּעַלְמָא קָאֲמַר, מ"א. [וּבְס'

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

ב [1]חַצַּדְתָּא אַף־עַל־גַּב דְּהָוֵי פְּסִיק רֵישֵׁהּ בְּדַרְבָּנָן[8], אֲבָל בִּשְׁאָר חַיָּה
ג דְּשַׁיָּךְ בּוֹ צִידָה דְּאוֹרַיְתָא בְּבַיִת, אָסוּר אַף־עַל־גַּב שֶׁאֵינוֹ מְכַוֵּן
ד לְהָוֵי פְּסִיק רֵישֵׁהּ: ב (ו) חַצַּד צְבִי. הוּא הַדִּין שְׁאָר מִינִים
ה שֶׁכָּתַב אֵלִיָּה רַבָּה. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה]: (ז) יָשָׁן אוֹ סוּמָא. דְּהָנֵי
ו הַרְכֵּן לְהִשָּׁמֵט כְּשֶׁמַּרְגִּישִׁין יַד אָדָם[9], וְעַל־כֵּן כְּשֶׁצָּדוּ הָוֵי צִידָה
ז בְּדֶרֶךְ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּחִגֵּר וְדַכְוָתֵהּ שֶׁאֵין יְכוֹלִין לְהִשָּׁמֵט, (ט) וַאֲפִלּוּ
ח בְּחִגֵּר יָכוֹל לְהַלֵּךְ קְצָת, עַל־כָּל־פָּנִים הֲרֵי יָכוֹל לְהַגִּיעוֹ בִּשְׁחִיָּה
ט וְעַל־כֵּן חֲשִׁיבֵי כְּנִצּוֹדִין וְעוֹמְדִין: (ח) אוֹ זָקֵן. וְהוּא הַדִּין
י [נִמְבַּ"ם], וְכֵן אִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי. וְקָטָן מִקְּרֵי קֹדֶם שֶׁיָּכוֹל לָרוּץ,
יא נָתַב הַמְאִירִי]: (ט) פָּטוּר. אֲבָל אָסוּר[10]. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁמּוֹצֵא
יב בְּעָבִים אֲרֻבַּת חוֹלָה מְנַּתַּת עַל הַדֶּרֶךְ, (י) אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה
יג לְהִמָּקוֹמָהּ, אָסוּר לִקַּח אוֹתָהּ, דְּהָוֵי צִידָה מִדְּרַבָּנָן, וְיֵשׁ אוֹמְרִים
יד דְּאוֹר הֲלָכָה, וּבְלָאו הָכֵי אָסוּר לִקַּח אוֹתָהּ מִשּׁוּם
טו (י) הָוֵי צִידָה. הֵינוּ (יא) אִם לֹא עָשָׂה בְּעַצְמוֹ מַעֲשֶׂה כְּלָל,
טז כְּמָה שֶׁשָּׁפָה אֶת הַכֶּלֶב וְהַכֶּלֶב תְּפָסוֹ, הָוֵי רַק צִידָה מִדְּרַבָּנָן[11].
יז אֲבָל עָשָׂה בְּעַצְמוֹ גַּם־כֵּן מַעֲשֶׂה לָזֶה, כְּגוֹן שֶׁבָּרַח הַצְּבִי מִן הַכֶּלֶב
יח וְהָיָה עָיֵף וְנִגַּע, וְהָיָה הוּא רוֹדֵף אַחֲרָיו וְהִשִּׂיגוֹ הַכֶּלֶב עַל־יָדֵי
יט הָוֵי צִידָה גְּמוּרָה, וַאֲפִלּוּ אִם רַק עָמַד בְּפָנָיו וְהִבְהִילוֹ עַד שֶׁהִגִּיעַ
כ הַכֶּלֶב וּתְפָסוֹ, הָוֵי גַּם־כֵּן תּוֹלְדָה דְּצִידָה וּמִחַיֵּב, (יג) שֶׁכֵּן הֶרֶךְ
כא הַדְּבָרִים[12]: (יא) מוֹשַׁב לְצִים. וְאֵינוֹ זוֹכֶה לִשְׁמִחַת לְוָיָתָן [ד"מ].
כב בְּפְרִי־מְגַדִּים מַה שֶּׁכָּתַב כְּוָתֵהּ[13]: ג (יב) אֵין בְּמִינוֹ נָצוּד. וַאֲפִלּוּ
כג אִם הוּא צָרָן לְאֵיזֶה צֹרֶךְ, גַּם־כֵּן לֹא חָשִׁיב צִידָה[14]: (יג) הִלְכָּךְ
כד זְבוּבִים. וּדְבוֹרִים, (טו) מַשְׁמַע בְּבֵית־יוֹסֵף דְּהוּא בְּכְלַל דָּבָר שֶׁבְּמִינוֹ
כה נָצוּד: אֲבָל שְׁאָרֵי פּוֹסְקִים פְּלִיגֵי עֲלֵהּ, וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַגְּרָ"א סָעִיף־
כו קָטָן[15]. וְחָגְבִים טְהוֹרִים, לְדַעַת רַשִׁ"י הוּא דָּבָר שֶׁבְּמִינוֹ נָצוּד,
כז וְרַבָּ"ם אֵין סוֹבֵר כֵּן[16]. וְדָגִים הוּא בְּכְלַל דָּבָר שֶׁבְּמִינוֹ נָצוּד
כח בְּאֵיזֶה דָּבָר עַד שֶׁנַּעֲשָׂה חִגֵּר, אִם חַיָּב בְּוָתֵהּ גַּם מִשּׁוּם צִידָה אַף שֶׁלֹּא תְּפָסוֹ בְּיָדוֹ, אוֹ אֲפִשָׁר אֵין הֶרֶךְ צִידָה בְּכָזֶה[18], דְּדֶרֶךְ צִידָה לִשְׁלָהּ אַחַר שֶׁצָּדָהּ אוֹ
כט לְמָקוֹם מִשְׁמָר: * הָוֵי צִידָה. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה. וְעַיֵּן בְּמַגֵּן־אַבְרָהָם שֶׁכָּתַב דְּכַנָּנַת הָרַמְ"א הוּא רַק לְאִסּוּרָא בְּעַלְמָא מִפְּנֵי שֶׁלֹּא עָשָׂה מַעֲשֶׂה, וְהָאַחֲרוֹנִים
ל חָלְקוּ עָלָיו, דְּלֹא מְצִינוּ בְּסִימָן זֶה שֶׁיִּכְתְּבוּ הַפּוֹסְקִים דְּהָוֵי צִידָה וְהַכַּנָּנָה לְחִיּוּבָא, אֶלָּא וַדַּאי דְּהַכַּנָּנָה לְהָיְהָה לְאִסּוּרָא, אֲבָל הוּא מָרֵי הֵיכָא דְּעוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה, וּכְמוֹ
לא דְּמַגֵּן־אַבְרָהָם בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ם, וְכֵן מוּכָח בְּכָל־בּוֹ לְהָרִיא שֶׁמִּפְּנֵי מִקְרֵי הַדִּין, אַף הָרַמְ"א קָצַר בָּזֶה. וְאִם תִּפְסוֹ הַכֶּלֶב בְּלֹא הַשִּׁיּוּעַ שֶׁלּוֹ וְאַחַר־כָּךְ לְקָח הוּא
לב דְּבָרִים, לְכָאוֹרָה גַּם־כֵּן פָּטוּר מִהַשָּׁאת, דְּכָבָר נָצוּד וְעוֹמֵד עַל־יְדֵי הַכֶּלֶב, דּוּמְיָא דְּמַאי דְּאִיתָא בְּתוֹסֶפְתָּא דְּאִם צָדוּ אֶחָד וּנְתָנוּ לְחֲבֵרוֹ, הַשֵּׁנִי פָּטוּר[19]: * אֵין
לג נָצוּד, פָּטוּר אֲבָל אָסוּר. גַּם בְּהַהִיא עִנְיָנָא דְּסָעִיף ב פָּטוּר אֲבָל אָסוּר הוּא, כְּמוֹ שְׁמוּכָח מִדִּבְרֵי הַמַּגִּיד־מִשְׁנָה שָׁם וּמִכֻּמָּה אַחֲרוֹנִים [עיין בפרישה ובח"א],
לד בְּאֹר מִמְּחַבֵּר בְּהַדְיָא, דְּסָמַךְ עַל מַה שֶּׁכָּתַב בְּסָעִיף א דְּ'פָּטוּר' אָסוּר הוּא, וְהוּא הַדִּין בְּכָל דָּבָר הַשֵּׁנִי בְּעִנְיָן שַׁבָּת פָּטוּר, לְבַר מֵהֵיכָא דְּמוּכָח בְּהָרָיָא, וְהָא
לה נָיוֹר כָּאן, מִשּׁוּם דְּרָצָה לִסְמֹךְ לוֹ הַדִּין דִּזְבוּבִים. וְחִנָּה אִם הַגְּבִים מִקְרֵי דָּבָר שֶׁבְּמִינוֹ נָצוּד, תֵּלְיָא בְּפַלְגֻתָּא דְּרַשִׁ"י וְהָרַמְבַּ"ם, וּפִלַּגְתָּן תֵּלְיָא בְּפֵרוּשָׁא דִּבְרָיְתָא
לו שָׁם: תְּנוּ רַבָּנָן חָגָבִין גִּזִּין צְרָעִין יַתּוּשִׁין בְּשַׁבָּת חַיָּב. דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים כֹּל שֶׁבְּמִינוֹ נָצוּד חַיָּב עָלָיו וְכוּ'. הֵינוּ חָגָבִין וְכַדּוֹמֶה שֶׁבְּמִינוֹ
לז חַיָּב וּשְׁאָרֵי מִינִים פְּטוּרִים [רש"י], וְהָרַמְבַּ"ם יָפְרֵשׁ דְּכָל אִלּוּ אֵין בְּמִינָן נָצוּד, וּלְכָךְ כְּלָל בְּחִבּוּרוֹ וּפָטַר חָגָבִין צְרָעִין וְיַתּוּשִׁין מִטַּעַם זֶה, עַיֵּן שָׁם. וּלְפִי זֶה,
לח הָיָא שָׁם אַחַר־כָּךְ בְּגְמָרָא: הַצַּד חָגָבִים בְּשִׁעַת הַשֵּׁל פָּטוּר בְּשִׁעַת הַשֶּׁרֶב חַיָּב, עַל־כָּרְחָךְ בְּרַבִּי מֵאִיר אָתְיָא. וְלַעֲנִיּוּת דְּעָתִי מוּכָח מִירוּשַׁלְמִי לְעִנְיָן חָגָבִים
לט דְּאִיתָא שָׁם: הַצַּד גִּזִּין צְרָעִין וְיַתּוּשִׁין חַיָּב וְרַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר, וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵין חַיָּבִין אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְצוּדוֹ. הַצַּד חָגָבִים בְּשִׁעַת הַשֵּׁל
מ בְּשִׁעַת הַשֶּׁרֶב חַיָּב, וּלְכִי הַדְּרוּעַ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת דְּחָבָמִים וְדְרַבִּי מֵאִיר הוּא רַבִּי יְהוּדָה [עיין כתובות נ"א ע"ב], אִם־כֵּן הַבְּרִיָּתָא הַנַּ"ל פְּלִגְתָּא דְּרַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי
מא יוֹסֵי, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן מְחַיֵּב רַבִּי יְהוּדָה עַל חָגָבִים בְּשִׁעַת הַשֶּׁרֶב; אֶלָּא מִדְּקָאָמַר 'דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְצוּדוֹ' רָצָה לוֹמַר, שֶׁאוֹמְרִים 'חֲבָא מְצוֹדָה וּנְצוּדָנוּ' [בריש פ' אין
מב צָדִין], לְאַפּוּקֵי בְּשִׁעַת הַשֵּׁל דְּנִצּוֹדִין וְעוֹמְדִין הֵן [וְאַף מַה דְּמְחַיֵּב רַשִׁ"י לְרַבָּנָן בְּגִזִּין, קָשְׁיָא מִירוּשַׁלְמִי הַזֶּה וּמְצָאתִי בְּאֵלִיָּה רַבָּה]. וְיֵשׁ לִדְחֹק לְהַרַמְבַּ"ם,

שַׁעַר הַציּוּן

מ נָרָא: (ט) פְּרִי־מְגַדִּים: (י) חַיֵּי־אָדָם: (יא) מַגֵּן־אַבְרָהָם: (יב) כֵּן פֵּרֵשׁ הַפְּרִי־מְגַדִּים לְדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם: (יג) הוֹסַפְתִּי סְבָרָא זוּ, דְּאִי לָאו הָכִי תִּקְשֵׁי עַל
מג הָרַמְבַּ"ם לְמָה מְחַיֵּב בְּפָנָיו וְהִבְהִילוֹ, לוּ יְהִי שֶׁהָיָה אָדָם צוֹדֶה הַצְּבִי וְהוּא הִבְהִילוֹ, בְּוַדַּאי לֹא הָיָה הוּא מְחַיֵּב מִשּׁוּם צִידָה בְּעָבוּר שֶׁעָמַד בְּפָנָיו וְהִבְהִילוֹ
מד יֵאוּנוֹ רַק מְסַיֵּעַ לְצִידַת חֲבֵרוֹ, וְגָרַע מִזֶּה אֵינוֹ יָכוֹל, דְּשָׁם עוֹשֶׂה עָשָׂה הַמְּלָאכָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דְּהוּא רַק גְּרָמָא לָזֶה, וַאֲפִלּוּ
מה אִשֶּׁר דְּפָטוּר, אֲבָל בִּסְבָרָתִי נִיחָא קָצָת, וְעַיֵּן בְּבָא־קַמָּא דַף ס לְעִנְיָן זוֹרֶה: (יד) תּוֹסְפוֹת וְרַ"ז וְרִיטְבַּ"א וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים: (טו) וּמַה דְּקָאָמַר שָׁם בְּבְרִיָּה
מו יָמוּד ב מַהוּ דְּתִימָא דָּבָר שֶׁבְּמִינוֹ נָצוּד וְכוּ', רוֹצֶה לוֹמַר, קָא מַשְׁמַע לָן דְּדִבּוּרִים נַמִּי בְּמִינָן נָצוּד; אֲבָל מִדִּבְרֵי הַגְּרָ"א שֶׁצִּוָּן דְּמִסּוּגְיָא זוֹ מוּכָח

1. incite 2. grasshoppers